

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 143/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 5/2018 z 28. februára 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 233/2019 z 29. apríla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 19. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 5/2018 z 28. februára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Cdo 233/2019 z 29. apríla 2020.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, náhrady škody na zdraví.
3. Uznesením z 28. marca 2013 okresný súd po späťvzátí žaloby sťažovateľom konanie zastavil. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením č. k. 3 Co 291/2013-160 z 31. mája 2013 zrušil predmetné uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že nevyhodnotil, či nedošlo k neúčinnému späťvzatiu žaloby, a že sa nevysporiadal s tvrdením sťažovateľa, že už 20. augusta 2012 odvolal plnú moc pôvodnému

právnemu zástupcovi [REDAKOVANÉ], ako ani s tvrdením sťažovateľa, že nedal žiaden pokyn na späťvzatie žaloby.

4. Okresný súd následne uznesením č. k. 18 C 12/2011-183 z 29. októbra 2014 opätovne konanie zastavil. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením č. k. 5 Co 165/2015-215 z 22. apríla 2015 uznesenie okresného súdu o zastavení konania ako vecne správne potvrdil. Najvyšší súd na základe dovolania sťažovateľa už označené uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prihliadnuc na vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v podobe nedoručenia vyjadrenia žalovanej k odvolaniu sťažovateľa druhej sporovej strane.

5. Krajský súd napadnutým uznesením opätovne uznesenie okresného súdu o zastavení konania potvrdil s totožnými dôvodmi, ako to urobil v uznesení z 22. apríla 2015. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že úkon právneho zástupcu sťažovateľa, späťvzatie žaloby, bol vykonaný 21. augusta 2012 a doručený súdu 23. augusta 2012, a preto je v súlade s udeleným plnomocenstvom sťažovateľa urobeným v jeho mene so všetkými právnymi dôsledkami, pretože odvolanie plnomocenstva právnejmu zástupcovi sťažovateľa (urobené sťažovateľom až nasledujúceho dňa po vykonaní späťvzatia žaloby právnym zástupcom – 22. augusta 2012) sa stalo účinným až oznámením súdu, ktoré nasledovalo až po doručení späťvzatia žaloby súdu právnym zástupcom sťažovateľa. Zastavenie konania zo strany okresného súdu na základe účinného späťvzatia žaloby považoval krajský súd za súladné s § 28 ods. 3 a § 96 ods. 1 OSP a ako vecne správne uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

7. Predmetom sťažovateľovej ťažiskovej námietky je porušenie práva na prístup k súdu tým, že súd prvej inštancie, krajský súd a rovnako aj najvyšší súd prihliadli na späťvzatie žaloby z 21. augusta 2012 sťažovateľom, vykonané prostredníctvom jeho právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho došlo k zastaveniu konania napriek tomu, že sťažovateľ mal svojmu právnejmu zástupcovi odvolať plnú moc 20. augusta 2012. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *„vinou povrchného a svojvoľného postupu krajského a najvyššieho súdu sa dostal do veľmi nezákonnej a nespravodlivej situácie, keď sa odmietli meritórne zaoberať jeho nárokom na náhradu škody z ublíženia na zdraví počas vojenskej misie v zahraničí a nepriamo vyslovili denegatio iustitiae“*.

Uvedomujúc si právomoc ústavného súdu vo vzťahu k preskúmvaniu rozhodnutí všeobecných súdov, je sťažovateľ toho názoru, že zo strany všeobecných súdov došlo v prerokovávanej veci k takému excesu, ktorý odôvodňuje zásah ústavného súdu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na svojvôľu pri výklade a aplikácii príslušných zákonných ustanovení a extrémny rozpor napadnutých rozhodnutí s princípmi zákonnosti, ústavnosti a spravodlivosti.

8. Sťažovateľ zdôraznil potrebu rozlišovania medzi dohodou o plnej moci a plnou mocou, ktorú všeobecné súdy neakceptovali, v dôsledku čoho svojvoľne tolerovali konanie splnomocnenca, právneho zástupcu, nehájiť právny záujem sťažovateľa ako splnomocniteľa vo sfére hmotného i procesného práva. Ďalej dôvodil, že procesné úkony strán podliehajú bezprostrednej kontrole

zo strany súdu, ktorý na základe námietok strany sporu môže nedostatok procesného úkonu zistiť a pomôcť pri jeho náprave.

9. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že konajúce súdy svojvoľne opomenuli, že procesný úkon, ktorý je obvykle jednostranný, môže strana odvolať, ak zákon výslovne neuvedie, že ide o úkon neodvolateľný, alebo že procesný úkon sa už stal predmetom súdneho rozhodnutia, alebo že z procesného úkonu už nadobudla právo protistrana. V prejednáwanej veci nešlo ani o jeden z uvedených alternatív.

10. Ďalej sťažovateľ uviedol, že okresný súd vo veci nariadil tri pojednávania, na ktorých sa vecou meritórne zaoberal, a až následne na pojednávaní 8. marca 2013 sa vrátil k podaniu právneho zástupcu sťažovateľa z 21. augusta 2012, ktorým žiadal zastaviť konanie po späťvzatí žaloby. Keďže išlo o procesný úkon, ktorý bol v rozpore so záujmami sťažovateľa, protivil sa dobrým mravom, zmyslu a účelu zákona, nemali naň všeobecné súdy vôbec prihliadať ako na úkon neúčinný, lebo mal zjavne zneužívať povahu v zmysle § 2 OSP, a nie tento úkon aprobovať.

11. Podľa sťažovateľa právna úprava, podľa ktorej pokiaľ odvolanie alebo vypovedanie plnej moci nie je druhej strane dohody o plnej moci známe, má právne konanie splnomocnenca účinky, ako keby plnomocenstvo ešte trvalo (§ 33b ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka), nemá nič spoločné s odvolaním alebo vypovedaním plnomocenstva podľa § 28 ods. 3 OSP, na ktorom všeobecné súdy výlučne založili svoje rozhodnutia, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ namietal neúčinnosť späťvzatia žaloby jeho právnym zástupcom.

12. Z obsahu spisu bolo všeobecným súdom zrejmé, že sám právny zástupca sťažovateľa už 20. augusta 2012 sťažovateľovi v prílohe mailu preposielal odstúpenie od dohody o plnomocenstve, s ktorým sťažovateľ ihneď súhlasil, a na základe žiadosti o zaslanie originálu vypovedania plnomocenstva jej sťažovateľ obratom vyhovel. Vyslovený právny záver všeobecných súdov, že späťvzatie žaloby advokátom sťažovateľa procesným úkonom z 21. augusta 2012, doručeným súdu 23. augusta 2012, bolo platným a účinným úkonom, nemal oporu v § 33b ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, a teda z pohľadu ústavne konformného výkladu nemal byť posúdený ako účinný procesný úkon.

13. Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ vytýka, že pri rozhodovaní o jeho dovolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu neaplikoval § 420 písm. f) CSP ústavne súladným spôsobom, pretože rovnako ako odvolací súd nerozlišoval medzi zmluvou o založení právneho vzťahu zastúpenia, zastúpením ako právnym vzťahom medzi zástupcom a zastúpeným založený zmluvou a plnomocenstvom ako osvedčením existencie právneho vzťahu zastúpenia a venoval sa len tretiemu komponentu zmluvného zastúpenia v konaní pred súdmi, čiže procesnému plnomocenstvu z pohľadu § 28 ods. 3 OSP. Sťažovateľ ďalej prezentuje svoj právny názor, že pokiaľ došlo k zániku právnych účinkov plnomocenstva výpoveďou či odvolaním plnomocenstva 20. augusta 2012, späťvzatie žaloby advokátom sťažovateľa 21. augusta 2012 nemohlo byť účinným procesným úkonom pre sťažovateľa. Preto záver dovolacieho súdu, že vypovedanie plnej moci urobené 22. augusta 2012 sa stalo účinným až jeho oznámením súdu 6. novembra 2012, je jednak nesprávny a jednak aj nepresný, lebo k nemu došlo 31. augusta 2012.

14. Sťažovateľ nesúhlasí s odmietnutím jeho dovolania ani v časti uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže podľa jeho mienky je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, ak napadnuté rozhodnutie závisí na vyriešení otázky hmotného alebo procesného práva, vzťahujúcej sa na ochranu základného práva alebo slobody sťažovateľa, pri riešení ktorej chýba judikát dovolacieho alebo ústavného súdu, ktorý predstavuje záväzný interpretačný návod pre rozhodovanie skutkovo a právne obdobných vecí. Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentuje, že *„V prerokovávanej veci išlo práve o taký prípad, lebo výklad procesných úkonov z hľadiska ich účinnosti, neplatnosti od najvyšších súdnych autorít doteraz chýba. Na tom nič nemení ani znenie čl. 51 ods. 1 ústavy, pretože zákonodarca tiež nemôže slobodne disponovať ústavnými reguláciami. Platí, že môže určiť podrobnosti právnej úpravy, ale nemôže právo, ktoré má ústavnú dimenziu zužovať alebo limitovať v rozpore s testom proporcionality. Čo platí pre zákonodarcu, musí platiť aj pre súdy ako orgány aplikácie práva. Najvyšší súd v tomto smere postupoval príliš formalisticky, preto jeho závery nemožno považovať za ústavne súladné.“*

15. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutiami, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania na účet jeho právnej zástupkyne.

II.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu

22. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

23. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ využil jemu dostupné právne prostriedky, na použitie ktorých bol oprávnený podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, ktorými sa domáhal aj ochrany svojich základných práv. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu č. k. 5 Co 5/2018 z 28. februára 2018 mal sťažovateľ k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ dovolanie aj podal, pričom uplatnil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Najvyšší súd napadnutým uznesením č. k. 1 Cdo 233/2019 z 29. apríla 2020 dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné, keďže v časti uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dospel k záveru, že konanie pred krajským súdom nebolo

poznačené sťažovateľom tvrdenou vadou zmätočnosti. Zároveň však najvyšší súd pri skúmaní naplnenia tohto sťažovateľom uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania posúdil jeho dovoláciu námietku založenú na tvrdení o nesprávnom posúdení účinnosti späťvzatia zo strany krajského súdu ako nedôvodnú, keďže napadnuté uznesenie odvolacieho súdu považoval v rozhodujúcej otázke za presvedčivo odôvodnené. Dovolací súd konštatoval, že podľa § 28 ods. 3 vtedy účinného Občianskeho súdneho poriadku odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom boli voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili; voči iným účastníkom konania boli účinné, len čo im ich oznámil súd. Keďže odvolanie plnomocenstva žalobcom, označené ako „Vypovedanie plnej moci“ urobené 22. augusta 2012, teda nasledujúci deň po späťvzatí žaloby prostredníctvom zvoleného advokáta, sa stalo účinným voči súdu až jeho oznámením súdu 6. novembra 2012, súd považoval späťvzatie žaloby doručené súdu 23. augusta 2012 za účinné a konanie v súlade s vtedy účinnou právnou úpravou (§ 28 ods. 3 a § 96 ods. 1 OSP) platne zastavil uznesením č. k. 18 C 12/2011-183 z 29. októbra 2014. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, pretože argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciu uvedenou v dovolaní. Oprávnením, ale aj povinnosťou najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolaním napadnutému uzneseniu krajského súdu bolo v prípade zistenia zásahu do základných práv sťažovateľa týmto základným právam poskytnúť primeranú ochranu. V danej veci teda existoval orgán verejnej moci, ktorého právomoc poskytnúť základným právam sťažovateľa individuálnu ochranu predchádzala právomoci ústavného súdu. Za týchto okolností ústavný súd teda nemá oprávnenie preskúmať napadnuté uznesenie krajského súdu.

26. Vychádzajúc z uvedeného bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

29. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

30. Vychádzajúc z už uvedenej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je výlučne v právomoci najvyššieho súdu, sa teda úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v predmetnom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania.

31. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP, pretože podľa jeho názoru bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie a krajský súd prihliadli na späťvzatie žaloby z 21. augusta 2012 sťažovateľom prostredníctvom jeho právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho došlo k zastaveniu konania napriek tomu, že sťažovateľ mal právnenému zástupcovi odvolať plnú moc ešte 20. augusta 2012. Zároveň sťažovateľ uplatnil aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a žiadal, aby najvyšší súd zaujal stanovisko k právnenému posúdeniu neúčinnosti procesného úkonu vo forme späťvzatie žaloby.

32. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že v nadväznosti na dovolací dôvod uplatnený sťažovateľom podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd s poukazom na podrobné odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a ním zistený skutkový stav veci a na jeho základe prijaté právne závery nezistil porušenie práva na spravodlivý proces (k tomu pozri bližšie bod 25 tohto uznesenia).

K dovolaním uplatnenému druhému dovolaciemu dôvodu spočívajúcemu v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), ktorého prípustnosť dovolania sťažovateľ oprel o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, najvyšší súd uviedol, že dovolanie v prípadoch uvedených § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP), čo je aj prípad sťažovateľa, keďže dovolanie smerovalo proti uzneseniu krajského súdu, ktorým rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania [§ 357 písm. a) CSP]. Na tomto základe najvyšší súd založil odmietnutie dovolania sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustného.

33. V nadväznosti na uvedené odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené.

34. Najvyšší súd sa tak ako dovolací súd v napadnutom uznesení podľa názoru ústavného súdu zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Vzhľadom na to, že dospel k záveru, že konanie pred okresným a krajským súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti definovanou v § 420 písm. f) CSP a preskúmaniu dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci bránila prekážka charakteru dovolaním napadnutého rozhodnutia definovaná v § 421 ods. 2 CSP, jeho dovolanie odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné [§ 447 písm. c) CSP].

35. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v jeho odôvodnení podrobne interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. b) a § 421 ods. 2 CSP] a vo vzťahu k nej posúdil relevantnosť jednotlivých argumentačných námietok sťažovateľa. Závery najvyššieho súdu majú svoj základ v texte zákona a nijak nevybočujú z rámca zákonnej a ústavnej interpretácie príslušných právnych noriem. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa dostatočným a presvedčivým spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňoval, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Na odmietnutie dovolania najvyšším súdom boli splnené všetky náležitosti relevantného procesnoprávneho predpisu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nepopiera účel ani podstatu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Ústavný súd dodáva, že nemožno akceptovať názor sťažovateľa, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, ak napadnuté rozhodnutie závisí na vyriešení právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a teda najvyšší súd nebol oprávnený odmietnuť jeho dovolanie v časti uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Právna úprava prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP je síce postavená na princípe otvorenosti proti všetkým rozhodnutiam odvolacieho súdu, avšak s výnimkami uvedenými tak v § 421 ods. 2, ako aj v § 422 CSP. Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) – n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP). Toto negatívne vymedzenie prípustnosti dovolania je vyjadrením novej koncepcie rozhodovania dovolacieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku, ktorá je definovaná tým, že najvyšší súd bude primárne súdom právnym, a preto prípustnosť dovolania (okrem vád zmätočnosti) sa bude vždy vzťahovať na právne otázky. Z obsahu § 421 ods. 2 CSP je zrejmé, že ide o uznesenia, ktorými súd prvej inštancie rozhoduje, až na výnimky (napr. rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania), o procesných otázkach (zastavenie konania, odmietnutie podania vo veci samej, odmietnutie žaloby na obnovu konania a ďalšie), pričom proti nim zákon pripúšťa riadny opravný prostriedok, odvolanie, o ktorom rozhoduje odvolací súd. V tomto prípade potom ide o procesné rozhodnutia odvolacieho súdu, t. j. také, ktoré súd vydá bez toho, aby vec vecne prejednal, a preto ich prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia je logicky vylúčený (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1380 – 1386).

Odmietnutím dovolania v časti uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ako procesne neprípustného tak najvyšší súd postupoval v súlade s platnou právnou úpravou a dôsledne rešpektoval jej podstatu a zmysel.

37. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

38. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil v právnych záveroch napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú z už popísaných dôvodov.

39. Ako *obiter dictum* ústavný súd uvádza, že rozumie tomu, že úmyslom sťažovateľa bolo cestou uplatneného riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku, ako aj ústavnej sťažnosti zvrátiť spôsobený následok v podobe zastavenia konania, no pokiaľ bolo späťvzatie žaloby splnomocneným právnym zástupcom vykonané bez pokynu/súhlasu sťažovateľa tak, ako to možno vyvodiť z jeho vyjadrení, táto skutočnosť sama osebe nezakladá neúčinnosť tohto procesného úkonu, no konanie advokáta by bolo možné vyhodnotiť ako porušenie jeho povinností podľa advokátskych predpisov a zakladalo by oprávnenie sťažovateľa domáhať sa nároku na náhradu škody, ktorá by mu, v príčinnej súvislosti s prípadným pochybením advokáta, mohla vzniknúť.

40. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu